

In memoriam Dr. Vének Gábor

1980-2020

Vének Gábor 1980. augusztus 19-én, Budapesten született. Szülei építészmérnökök voltak. Miután édesapját 16 évesen elvesztette, megözvegyült édesanyja nagy szeretettel, gondoskodással egyedül nevelte.

A középiskolai tanulmányait Újpesten a Babits Mihály Gimnáziumban végezte. Mindig hálatelt szívvel emlékezett egykori tanáira, kiemelten az angol és spanyol nyelvtanáira, akiknek színvonalas, és következetes munkája révén a spanyol és az angol nyelveket már a gimnáziumi évek alatt elsajátította.

Felsőfokú tanulmányait 1998-ban, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Kertészettudományi Karán, a nappali tagozatos, okleveles kertészmérnök képzés keretében kezdte el. Itt alakult ki érdeklődése a növényvédelem, ezen belül a rovartan iránt, és nem a véletlen műve volt, hogy a Növényvédelmi szakirányt választotta.

1999-től diákkörös hallgatóként, önálló feladattal bekapcsolódott a Rovartani Tanszéken folyó, a málna vesszőpusztulás rovartani okait kutató munkába. Vizsgálatait a legjelentősebb hazai málnatermesztő körzetekben, a Nógrád és a Heves megyei termőtájban végezte. Számomra is maradandó élményt jelentettek azok a kiszállások, amelyeket Vének Gábor és Fail József tanítványaimmal megtettünk. E témában írott tudományos diákköri dolgozatát, 2003-ban a Kaposváron rendezett XXVI. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Agrártudományi Szekció, Növényegészségügy „B” Tagozatában mutatta be, ahol első helyezést ért el.

Prof. Dr. Sáringer Gyula a bírálóbizottság elnöke is felfigyelt tehetségére. A TDK dolgozat, ill. az elhangzott előadás értékelése során a tudományos munka folytatására biztatta.

A hallgatóként végzett kutatómunkájával, amelynek eredményeit a diplomamunkájában összegezte, 2003-ban elnyerte „A Környezetbarát Növényvédelemért Alapítvány” I. díját. Kiemelkedő tanulmányi eredményei és tudományos diákköri munkája alapján 2003-ban Pro Scientia Aranyérem kitüntetésben részesült, ezzel együtt elnyerte a Fáy András kutatási ösztöndíjat, amelyeket a Magyar Tudományos Akadémián vehetett át.

A növényvédelmi szakirányult okleveles kertészmérnöki diplomájának megszerzését követően (2003) a tanulmányait ugyanott, a Budapesti Corvinus Egyetem, Kertészettudományi Kar, Rovartani Tanszékén (csak a név változott) doktorandusz hallgatóként, a korábban megkezdett témában, a vesszőpusztulást okozó málnakártevők elleni védelem kutatásával folytatta. Figyelemre méltó eredményeit az 50. Növényvédelmi Tudományos Napok (2004) rendezvényén is bemutatta, és a közönség szavazata alapján, a *Legjobb ifjúsági előadó* kitüntető címet nyerte el.

Vétek Gábor doktori témavezetőjeként nap, mint nap láthattam a növényvédelmi szakma iránti elkötelezettségét, és vonzódását az oktató-kutató pályához. Ehhez minden adottsága, sőt egyre gyarapodó tudása, felkészültsége is megvolt. Spanyol középfokú, angol felsőfokú nyelvismerete, angol szakfordítói diplomája, egyaránt nagyban hozzájárultak szakmai pályájának alakulásához. Hallgatóink, látván Vétek Gábor munkájának eredményességét és sikereit, többen csatlakoztak a „bogyós” kutatási projekthez, és értek el maguk is a kutatás terén figyelemre méltó eredményeket. Már PhD hallgatóként több hallgató témavezetője, vagy társkonzulense volt, akik a diákköri konferenciákon szintén sikeresen szerepeltek.

A „Vesszőpusztulást okozó málnakártevők környezetkímélő populációszabályozása” című PhD értekezését 2008-ban, a Budapesti Corvinus Egyetem, Kertészettudományi Doktori Iskolájában Summa cum laude minősítéssel védte meg.

Mint kutató

Fő kutatási területe volt az „integrált növényvédelmi technológiák fejlesztési lehetőségei kertészeti kultúrákban, továbbá az „idegenhonos, illetve inváziós rovarfajok elterjedése, biológiája és a védekezés lehetőségei”.

Az utóbbi évtizedben, látván az idegenhonos kártevők (foltosszárnyú muslica, amerikai keleti cseresznyelég, selyemfényű puszpángmoly, ázsiai márványospoloska) megjelenését és kártételének fokozódását, figyelme felénk fordult. A hazai és nemzetközi kutatóintézetekkel szoros együttműködésben végzett munkássága ezen a területen is jelentős. Kutatói teljesítményére a nemzetközi tudományos életben is felfigyeltek. A Rovartani Tanszék határon átnyúló, nyertes pályázatainak előkészítésében és megvalósításában, szorosan együttműködve diplomadolgozatának egykori témavezetőjével, dr. Fail József tanszékvezetővel, meghatározó szerepe volt. Vétek Gábor mindenütt a kutatási együttműködés lehetőségét kereste. Ez így volt itthon is, és szerte a nagyvilágban. Nemzetközi kutatási együttműködésének szálai az Európai Unió tagországaitól Kínán és Vietnámon keresztül Új Zélandig vezettek. Publikációi révén jelentős nemzetközi ismertségre tett szert. 147 publikációja jelent meg (MTMT2) oktató-kutató pályájának 17 éve alatt. Ebből 121 tudományos, 25 ismeretterjesztő cikk, valamint 3 könyvrészlet (Hirsch index 10, független hivatkozások száma 592, összes idézettség 785). A Magyarországon rendezett 7th Workshop on Integrated Soft Fruit Production nemzetközi (IOBC) konferencia (2010) magyarországi főszervezője és egyben szekcióelnöke is volt, továbbá a IXth European Congress of Entomology rendezvénynek, szintén szekció-társszervezője és társelnöke volt.

A hazai mezőgazdaság növényvédelmi gyakorlatában felmerülő kérdések megoldásában is szívesen vállalt feladatokat. A termesztett növények megporzását végző háziméhek kímélése érdekében, az Országos Magyar Méhészeti Egyesület és a SZIE Rovartani Tanszék együttműködésében végzett, a méhekre „nem jelölésköteles növényvédő szerek” kombinációban történő használatának kockázatát vizsgáló kutatásban éveken keresztül részt vett. Az elért eredmények kapcsán, a NÉBIH által elvégzett jogszabályi változtatások kihatásai jelentősek a tömeges méhpusztulások megelőzése szempontjából.

Szakmai közélet

Szakmai közéleti tevékenysége sokrétű volt. 2003-tól a Magyar Rovartani Társaság, továbbá a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Budapest- Fővárosi Szervezete Növény- és Környezetbiztonsági Bizottságának tagja volt. Mint a hazai növényorvos képzés, továbbképzés iránt elkötelezett szakember, 2013-tól a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Oktatási és Továbbképzési Bizottságának elnöki feladatait is ellátta. Tevékeny résztvevője volt a Növényorvos Nap évenkénti megszervezésének. Jelentős szerepet vállalt a felsőfokú növényvédelmi képzettséggel rendelkezők szakmai továbbképzésében, úgy a szervezésben, mint a szakmai előadások megtartásában. A Kamara megyei területi szervezetei gyakran kérték fel az általuk szervezett továbbképzéseken, előadás tartására. Szakmai pályafutása során szerzett széleskörű ismeretei, jó előadó készsége, oktatási rutinja ellenére mindig lelkiismeretesen készült az előadások megtartására. 2008-tól haláláig, a Magyar Növényvédelmi Társaság Agrozoológiai Szakosztályának titkáráként, az évente megrendezésre kerülő Növényvédelmi Tudományos Napok rendezvényeinek szervezésében és lebonyolításában jelentős szerepet vállalt. A Növényvédelem c. folyóirat szerkesztőségében (2013-tól) a rovar- és technológiai cikkek szaklektora volt.

A Kertészettudományi Kar Minőségbiztosítási Bizottságának (2012–2017), Külügyi Bizottságának (2014-től) volt tagja. A Kar TDK elnöki feladatait 2019-től kezdődően látta el. Még 2020 őszén sikeresen megszervezte a kari diákkörös hallgatók on-line TDK konferenciáját, majd a hallgatók nevezését előkészítette a 35. Országos Tudományos Diákköri Konferenciára.

Mint oktató

Az elmúlt évtizedekben nevét gyakran változtató Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Kertészettudományi Kar (és annak jogutód intézményei, Budapesti Corvinus Egyetem, Szent István Egyetem) Rovartani Tanszéke volt az egyetlen munkahelye. Oktató-kutató pályáján a kertészet, a rovartan és a környezetbarát növényvédelem voltak a hívó szavak.

Akárcsak a tanszéken dolgozó, fiatal tanítványaimnak, akik korban és emberi, szakmai mentalitásban is nagyon közel álltak egymáshoz. Akár egymás riválisai is lehettek volna a Rovartani Tanszéken. Ennek soha a legcsekélyebb jelét sem tapasztaltam. A közös cél, nevezetesen a gyakorlati növényvédelem fejlesztését megalapozó kutatómunka felvállalása, és a színvonalas oktatásra törekvés igénye, összehozta őket. Mindegyikük a saját témáján dolgozott, és egymást kölcsönösen becsülve és segítve, tették a dolgukat. Kiváló kertészmérnök és növényorvos képzést akartak, és tudták, hogy e közös cél megvalósítása a hallgatókkal való törődés nélkül nem lehetséges.

Míg élek, nem felejttem el azt a történetet, amikor az egyik alkalommal hallgatókhoz előadásra mentem és a folyosón Gábor megkérdezte, hogy mi lesz a mai téma. „Hát mi lenne, mint a tantárgy megszerettetése.” Nevetve válaszolta: De hát tanár úr, az előző órán is az volt! „Így igaz, sőt még a következőn is az lesz.” Valamennyi fiatal kollégám, Gábor is elfogadta, magáévá tette azt a mentalitást, hogy mielőtt oktatni kezdenénk, fel kell kelteni a hallgatók érdeklődését, kíváncsiságát az oktatott diszciplína iránt. Ha ez sikerül, akkor tudunk majd együtt gondolkodni, és közösen feladatokat megoldani.

Az elmúlt 14 évben Vétek Gábor majdnem végigjárta az oktatói ranglétra valamennyi fokát, 2006–2010 között egyetemi tanársegéd, 2010–2014 között egyetemi adjunktus, majd 2014-től egyetemi docensként dolgozott. A ranglétra következő grádusára, amihez teljesítménye alapján nagyon közel állt, már sajnos nem léphetett fel.

Ha a diákéveket is beszámítom, és miért ne tenném, már akkor is úgy dolgozott a tanszéken, mintha alkalmazásban, állásban lett volna, eszerint 20 évet töltött a Rovartani Tanszéken. Különböző képzési formákban (Kertészmérnök BSc, Kertészmérnök MSc, Növényorvos MSc, Határon túli Kertészmérnök BSc levelező tagozat), hat tárgy oktatásában vett részt (Rovartan biológiai alapjai (MSc), Növényvédelmi állattan (BSc), Integrált növényvédelem (MSc), Applied Entomology (BSc), Növény- és talajvédelem (BSc)). Növényorvos MSc képzésben a Megporzó rovarok, méhészet tantárgy felelőse volt. A határon túl, Zentán folyó, olykor a hétvégeket is igénybe vevő képzésünk feladatát is ő látta el. A Kazah Nemzeti Agráregyetemen meghívott vendégoktatóként rovartani kurzust tartott. Mindig naprakész ismeretekkel állt a diákok elé. Hallgatói szerették, színvonalas előadásaiért, nyílt, őszinte egyéniségéért és segítőkészségéért.

A tehetséggondozás elkötelezettje volt. Témavezetésével 15 egyetemi hallgató készítette el tudományos diákköri munkáját. 2008-tól 2020-ig 31 diplomamunka témavezetője volt. 7 doktorandusza közül, Vétek Gábor társtémavezetői segítségével, eddig ketten szereztek doktori fokozatot.

Az oktatói és kutatói pályán töltött évek, sok munkát és egyben szép szakmai sikereket hoztak Vétek Gábor számára. Tanult, hogy taníthasson, példát mutatott, hogy a diákság soraiban követőkre leljen.

Tudta, hogy szakmai tapasztalat nélkül nehéz, talán nem is lehet a növényorvosi szakmánkban a katedrán hitelesnek maradni. Tapasztalatszerzés céljából, 2008-2012-ig oktatói állása mellett a BCE Kísérleti Üzeme és Tangazdasága soroksári Gyümölcstermesztés ágazatánál növényvédelmi szakirányítói feladatot vállalt, továbbá éveken át a Gazdabolt.hu oldal szaktanácsadója is volt. Munkáját, legyen az kutatás, oktatás, vagy éppen az üzemi növényvédelmi szakma gyakorlása, a környezetbarát szemlélet jellemezte.

Szakmai munkájáért az évek során több elismerést kapott: Rainiss Lajos Emlékérem (2009), Krámer Mária Antónia Díj (2010), Szelényi Gusztáv Emlékérem Ifjúsági Fokozata (2012), Miniszteri Elismerő Oklevél (2017). Ezek az elismerések fontos visszajelzések voltak számára, de a legnagyobb elismerést a vele együtt eredményesen dolgozó diákjainak sikere, és az előadásait hallgatók érdeklődése és lankadatlan figyelme jelentette.

Egykoron, mint hallgatóm, majdan kollégám, mindig nagyon hálás volt, ha valakitől, akár egy csepp ráirányuló figyelmet, egy biztató, elismerő szót is kapott, de igazán boldog akkor volt, ha Ő adhatott.

Gondozásra szoruló édesanyját, a nemrégiben bekövetkezett haláláig ápolta.

Családja felé is mindig maximális odafigyeléssel fordult. Két gyermeküket (Dórát (7) és Szabolcsot (4)) nagy szeretetben nevelték. Sokat dolgozott, de a hétvége mindig a családé, a gyerekeié volt.

Feleségével 17 éve ismerték egymást és idén ünnepelték 10. házassági évfordulójukat. A családi összhangot - melyet szüleinél gyermekkorában megtapasztalt és megkapott - minden esetben megteremtette. Kimeríthetetlen fantáziavilágának köszönhetően, a közös játékok alatt is teljes összhangban volt gyermekeivel. Őszintesége, vidám természete, közvetlensége, sok esetben más családok gyermekeit is, akár már az első találkozáskor, Gáborhoz vonzotta. Példa értékű családapaként gondol rá családja és emlékét szívében megőrzi.

Dr. Vétek Gábor a Szent István Egyetem Rovartani Tanszékének docense, 2020. augusztus 19-én töltötte be a negyvenedik életévét. Tele volt tervekkel, ambícióval, és teljesítésre váró oktatási és kutatási feladatokkal.

A Tanszékünk tradicionális, évzáró „karácsonyi” összejövetelét még megszervezte, de azon már, az önkéntes karanténba vonulása okán, csak on-line vehetett részt.

Elhunyt 2020. december 26-án, Karácsony másnapján. Váratlan halála egy fiatal, tehetséges és sikeres pályatársunk életének, pályafutásának végét jelenti.

Halála mindnyájunkat mélységesen megrendített. Gyászunkat, a család, a barátok, a kollégák és a pályatársak gyászát enyhíti, hogy akik ismerték örökké derűs egyéniségét, a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara vezetése és tagsága, a Szent István Egyetem dolgozói, osztoznak Gábor elvesztése iránt érzett fájdalomunkban. Halálának hírére, megemlékezésül a NÉBIH épületére kitűzték a fekete zászlót, jelezvén, hogy valaki, akit őszintén tiszteltek, aki nagyon közel állt hozzájuk is, elment örökre.

Halálát követően, az intézményünk Rovartani Tanszéke, nem lehet már olyan, mint az Gáborral együtt, az elmúlt 20 esztendőben volt. Valami bennünk is meghalt, akik közvetlen munkatársai és barátai voltunk.

Mosolygós, derűs egyéniségének emlékét megőrizzük szívünkben és gondolatainkban.

Pénzes Béla